

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 4 mars 1892 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ett årligt understöd till förre tryckaren i riksbankens sedeltryckeri K. J. W. Berglund.

Uti en af herr *Ekman* inom Andra Kammaren väckt och till utskottets behandling hänvisad motion n:o 88 har hemställts, »att Riksdagen måtte bevilja åt förre tryckaren vid riksbankens sedeltryckeri Karl Johan Wilhelm Berglund ett årligt understöd af 400 kronor att utgå af riksbankens medel», dervid såsom hufvudsakligt skäl för framställningen i fråga anförts, att Berglunds forne kamrat vid riksbankens sedeltryckeri F. A. Frölund, som tjenat ungefär lika länge som den förre, vid 1882 års riksdag fått sig anvisad en årlig pension till enahanda belopp som den nu föreslagna, hvarjemte uti en vid motionen fogad, till bankoutskottet stäld och af åtskilliga intyg åtföljd skriftlemnats redogörelse för Berglunds ålder och nuvarande lefnadsomständigheter samt behof af understöd, äfvensom uppgift å den tid, han varit anställd i nämnda tryckeri, och den orsak — minskadt arbete till följd af enkronesedlarnes indragning —, som föranledde, att han fick lemna denna sin anställning.

Uti det yttrande öfver förevarande motion, som fullmäktige i riksbanken efter anmodan till utskottet afgifvit, hafva fullmäktige hufvudsakligen åberopat hvad af dem i utlåtande till 1887 års riksdags bankoutskott, då dylik motion, som den nu ifrågavarande förelåg, blifvit anfördt och i sådant afseende erinrat, att från 1845 till slutet af år 1863 funnos å riksbankens stat upptagne tre sedeltryckarebefattningar, hvilka tillsattes af dåvarande understyrelsen i riksbanken; att Berglund och förenämnde Frölund från år 1847 till sistnämnda år 1863 voro an-

stälde i sedeltryckeriet, men att ingendera af dem der innehade någon af nyssberörda tre befattningar; att de båda äfven sedermera fortforo med sedeltryckeribestyr, Berglund till 1878 och Frölund till 1881, och att båda således under sin tjenstgöringstid i tryckeriet endast varit att betrakta såsom lönade arbetare hos vederbörande tryckeriföreståndare; att någon som helst rätt till pension eller understöd af riksbankens medel sålunda lika litet förefunnes för Berglund, som några rättsanspråk i sin tid kunde för Frölund åberopas, men att i afseende å ömmande omständigheter förhållandena då gestaltade sig helt annorlunda för den förre än för Frölund, för hvilken redan året efter hans utträde ur sedeltryckeriets tjenst ansökan om understöd blef genom motion hos Riksdagen framställd och detta med bifogande af såväl intyg om goda vitsord under den tid af 34 år, han varit i nämnda tjenst anställd, som ock intyg om sjuklighet och förminskad synförmåga, på grund hvaraf han äfven måst upphöra med den befattning såsom maskintryckare, han efter slutad tjenstgöring i sedeltryckeriet erhållit; samt att deremot, hvad beträffade Berglund, som år 1878 lemnade den anställning, han hos vederbörande föreståndare för riksbankens sedeltryckeri, men ej hos riksbanken innehaft, och först sedermera efter en längre tids förlopp fått anledning göra framställning om erhållande af understöd, fullmäktige ansåge, att, om han äfven numera vid uppnådd högre lefnadsålder skulle, på sätt motionären uppgifvit, vara till följd af sjuklighet och andra omständigheter oförmögen att med arbete försörja sig, något skäl, hvarför riksbanken skulle meddela dylikt understöd, ej torde förefinnas.

Lika med fullmäktige anser utskottet, att någon rätt till pension eller understöd från riksbanken för förre sedeltryckaren Berglund i intet afseende kan åberopas eller göras gällande; men från billighets- och barmhertighetssynpunkt sedt vill det synas väl hårdt att icke lemna något understöd till en, enligt hvad af de angifna betygen framgår, hjälpbehöfvande, sjuklig och till framskriden ålder kommen man, som under en tidrymd af mer än 30 år egnat sin verksamhet åt en med riksbanken förenad anstalt; och i motsats mot hvad fullmäktige yttrat i fråga om sökandens dröjsmål med ansökan om understöd anser utskottet, att det snarare talar till hans förmån, att han, efter att till följd af minskadt arbete genom indragning af riksbankens sedlar af enkronasvalören och andra omständigheter, hvilka det ej berott på honom att förekomma, hafva blifvit beröfvad sin anställning vid riksbankens tryckeri, sökt förskaffa sig sin bergning på annat sätt och först sedermera, när utvägarne till försörjning blifvit minskade eller uttömda, framträder

såsom hjälpsökande. Särskildt torde vid pröfningen af förevarande fråga äfven tagas i betraktande, att vid tiden för Berglunds anställning inom riksbankens tryckeri funnos inrättade flera tryckarebefattningar å stat, hvilka, om Berglund erhållit någon af dem, medfört lön och pensionsrätt, och att han sålunda i visst afseende kan anses vara i någon mån likställd med den, som genom tjensteindragningar ser sina utsigter till framtida bergning förminskade eller tillintetgjorda.

Med erkännande af hvarje god husbondes skyldighet att vårda sig om deras ålderdom, som i hans tjenst tillbragt en väsentlig del af sitt lif, och i betraktande deraf, att Berglund faktiskt under en lång följd af år deltagit i arbeten för riksbankens räkning och intill den tid, då ofvan omförmälda indragningar af tryckarebefattningar skedde, torde hafva haft åtminstone någon utsigt att erhålla fast anställning, har utskottet därför ansett, att, jemväl med hänsyn till Riksdagens beslut i fråga om hans forne kamrat Frölund, framställningen om understöd till Berglund ej nu, sedan han blifvit gammal och icke vidare arbetsför samt befinner sig i behöfvande omständigheter, bör alldeles tillbakavisas.

Hvad beträffar det belopp, som utskottet sålunda finner böra Berglund tillgodokomma, är utskottet, med afseende bland annat derpå, att den person, hvilken senast erhöll konstitutorial å tryckarebefattning i riksbanken, uppbar i lön 300 kronor, som ännu af honom på indragningsstat åtnjutas, af den åsigt, att understödet till Berglund bör sättas något lägre än sistnämnda belopp, och hemställer för den skull,

att förre tryckaren i riksbankens sedeltryckeri Karl Johan Wilhelm Berglund må af bankens medel tilldelas ett årligt understöd af *två hundra kronor*, att från och med innevarande år med 50 kronor i hvarvtal till honom under hans återstående lifstid utbetalas.

Stockholm den 4 mars 1892.

På utskottets vägnar:

G. S. Åkerhielm.

Reservation:

af herr *Sjö*, med hvilken herrar *J. P. Nilsson* i Kägglå och *A. Göransson* instämt: »Då Berglund aldrig varit i riksbankens tjenst, utan endast haft arbete hos en riksbankens sedeltryckare, hvilken senare ej heller varit bankens tjensteman annorlunda än att han på ackord verkställt riksbankens sedeltryckning, har jag inom utskottet yrkat, att utskottet, i likhet med bankofullmäktige och sedan Berglunds föregående framställningar om pension två gånger, deraf en gång af 1887 års riksdag med anledning af en till hans förmån då väckt motion, afslagits, bort afstyrka bifall till herr Ekmans förevarande motion.»

Herrar *Nordenfelt* och *Falk* hafva begärt få antecknadt, att de, på grund af beviljad ledighet från riksdagsgörömlåen, icke deltagit i behandlingen af det i detta utlåtande behandlade ärende.
